

Endrődi Szabó Ernő

Az ég az yppehatawphna felett*

amikor Lyonba mentél és elfeledtél engem és én sírtam mint egy gyerek akit sötét szobába zártak nem tudtam mi kell az utazáshoz mi kicsoda út nekikészülődés kicsoda mi kell bedugaszolni a palackot langyos folyóvíz a falban és csótányok és szennyvíz zubogás és a lassú blues városai fetherbly better fly butterfly along a streamside and you are in the othersi de arra gondoltam fölmegek yerseybe a szmog elől vagy utánad? bár te Lyonba röptél és elfeledtél de nem de nem mégsem feledhetsz véglegesen engem titokban ezt reméltem össze-vissza kószáltam a városban buszról buszra metróról metróra ez a forró és büdös és szűk newyork azt hiszem félig-meddig öntudatlan állapotban voltam vörösbőr kábulatára emlékeztetett az egész a vörösbőr kábulata: egyetlen hiány: kozmikus magány: minden emberi nyomorúság összegződése a kecseszkecskenek és a tuszkarórák után vágyódtam az indián lányok után fönn Kanada illatos lomberdeiben a tölgyek ajuharok az égerek és a lányok illata a lányok fekete haja fekete illata így éltem bomlott alvajáróként napokon át míg nem Andrew McConney egy nap rám bukkant a körúti forgatagban és magával cipelt egy csapszékbe ahol slamos középkorú nő mérte a vizezett bort megközelítőleg aranyárban és lapos hüllőpillantásokkal méregette a vendégeket a pult mögül ez nem tetszett nekem egyáltalán lepusztult egy hely volt teli lepusztult figurákkal de McConney épp ezt tartotta megfelelő környezetnek ahhoz hogy lelket verjen belém marha mondta te marha igazán befejezhetnéd már ezt a rohadt ámokfutást a büdös életbe gondold lebergre gondold az őseidre meg az ír őstündijadra legyintettem mikor lesz az ha lesz egyáltalán utazz el mondta utazz el hova mondtam hova a bús piczába is akár mondta McConney nem tudom mi kellett az utazáshoz mondtam am nem tudom mi kell a palack bedugaszolásához ne itt rodeózz ebben a rohadék New Yorkban mondta itt megőrülsz vagy megróhadsz és feketére iszod magad mondta oké kezdhethük mondtam oké kezdhethük a táncot mondtam a hüllőpillantásúak McConney meg csak mondta a magát igazán volt ezt még a többhetes álmát lanság okozta kábulat ellenére is tudtam fölmegek északra mondtam McConneynek az indián lányokhoz amikor elváltunk aggodalom volt a szemében nyilván csak filmekből ismerte az indiánokat be kell dugaszolnom a palackot gondoltam és fölültem a legelső vonatra ami délkelet felé indult délre utaztam végül mégis a „szülőváros” nyugalma kisváros-csöndje litániakék nyárdélutánok és forró vajaskifli és teasütemények vasárnaponként a kerti lugasban akkor már többször gondoltam a vasárnapokra mint blúzodra és szoknyádra félárboc-lötyögés a közkönyvtárban flörtök és bókók a presszóban és a ruhatárban annyira szerettem volna utánad menni hogy egészen nyilvánvaló volt: lépésnyit sem mozdulhatok ki ebből a városból friss délelőttök és álmatag délutánok után szürkeületkor elsétáltam a folyóhoz ami valójában nem is folyó volt csupán élővíz-csatorna épp közepén szelte ketté a várost leültem a parton vagy megálltam a híd közepén és belebámultam a szürke vízbe kiürült aggyal gondolatlanul ilyenkor mindig hatalmába kerített az érzés hogy emlékeimben élek s ami itt körülvesz csupán képzet csupán felszíni látomás és voltaképpen

nem is élem át mert valójában ott vagyok veled Lyonban és Párizsban is mint egykor Párizsban a hajnali szajnaparton amint a forró és nedves szél marokrafogta a melled és te majd elájultál és majd eléltél amikor hajadba nyakad hajlatába temetkeztem így vitt el hozzád a szürke vízsodor estéknél még ha napközben kevesebbet is gondoltam rád ám amint továbbindultam a belváros házainak villogó ablaktáblái s a könyvtárra varázsolt egykori rang-laktanya méltóságteljes teret uraló látványa visszarántottak a jelenbe s helyükre kerültek a dolgok a múlt ismét bebújt a rejtett zugokba érzékelésem gondolataim mögé néztem az estéli várost az üzletek vendéglők kiskocsmák fényeit a templomkert bokrai között pislákoló lámpásokat az utcákon s tereken le-föl flangáló turistákat számlálhatatlan nemzet fiataljait a diszkóból diszkóba vonuló tiniket az esti miséről hazafelé igyekvő polgárokat ilyenkor ha feljöttem a partról a folyótól nem éltél már bennem távoli elmosódó emlékek tűntél a nyugalmas kisvárosi estben s ahogyan teltek a napok mind ritkábban gondoltam rád és Lyonra ám volt egy vissza-visszatérő kép, mely a legváratlanabb időpontokban a legkülönbözőbb helyeken hirtelen mintha akna vagy gránát robban minden átmenet nélkül vakító élességgel vágott érzékeimbe tudatomba egy nap például a cafeteria pultjánál álltam s míg a kávéslány görögös metszésű szemét csodáltam semmi de amint lejjebb siklott a tekintetem egyszerre eltűnt alakja s helyében csipőd és feszülő tangád jelent meg előttem már-már bántóan tisztán láttam a vékony fehér szövetet ahogyan kifeszül vénuszdombodon és dús szemérem felett kilöttyent csészéből a kávé hiába az ösztönök az öntudatlan ösztönök és az élekezet nem túl gyakran de annál hevesebben tört rám ez a kép újra és újra s hiába tartottak csupán villanásnyi ideig ezek a látomások még így rövidségük ellenére is félttem tőlük s eltűnésük szertefoszlásuk után sokáig nem mertem mások arcába nézni különösen a lányokéba nem nyomasztott a sok déj a vu és talán kicsit betegnek eltévelyedet nek is éreztem magam ilyenkor ha csak tehettem valami magányos zugba bujtam és Kanadáról ábrándoztam miközben egyszerre szántam és resteltem magam egy ízben azonban megelégettem ezt a kiszolgáltatottságot és emléked eltűnével fölálltam az íróasztaltól és hosszú sétára indultam a délelőttben amit igen ritkán tettem ezúttal az egyetemkertbe mentem a levegő itt ilyenkor dél előtt egészen más valóságosabb áttetszőbb a lányok mint mindig ha nagy ritkán erre járok most is üdék frissek érzékiek ültem egy padon és legeltem a szemem míg meg nem szoktam a látványt, azután elsétáltam a büfébe ittam egy kávét délelőtt egészen pontosan ebéd előtt képtelen vagyok arra, hogy akár egyetlen falatot is lenyeljek egy gyönyörű indián lány állt meg a közelemben és cukros fánkot kért elállt a lélegzetem hát nem szánalmas és egyben nevetséges hogy egy fiatal nő *hangulata* a testéből vonásaiból gesztusaiból hangijából áradó színek egységes képpé egységes hangulatú összeálló hatása még mindig egy megdöbbenéssel odébámultam később geetől megtudtam hogy egy befolyásos indián kormánytisztviselő lánya dögös ruhákat viselt hajlatok és domborulatok világos és átmeneti és sötétebb tónusok fény és árnyék ölekezése egy pompás testen formák és színek nagy műgonddal komponált harmóniája ez volt a lány nap mint nap vissza jártam csökönyösen róttam köreimet ittam kávémat kis idő múltán már látásból fölismert kutatva érdeklődően tekintett rám egy-egy határozott pillantással erősen szemembe nézett nagy csillogó mandulaszeme volt és rejtélyes barna tekintete amely a te szemed idézte életem a te barna tekinteted és a fiúnkét és ilyenkor arra gondoltam telefonálnom kellene neked vagy a fiúnknak vagy Zukrowskynak hogy ötrendszer is elsírjam neki ostobaságom történetét – téged a szerelmemet – Zukrowskynak aki született melanian volt akárcsak én bár a névrokonságon túl semmilyen szál nem fűzött össze bennünket csak a kipróbált barátság első házassága miatt amit még egyetemi éveiben kötött évfolyamtársával fatimával egy égő szemű török szépséggel rokonsága kitagadta sohasem tudta megemészteni a dolgot és később is még válása után

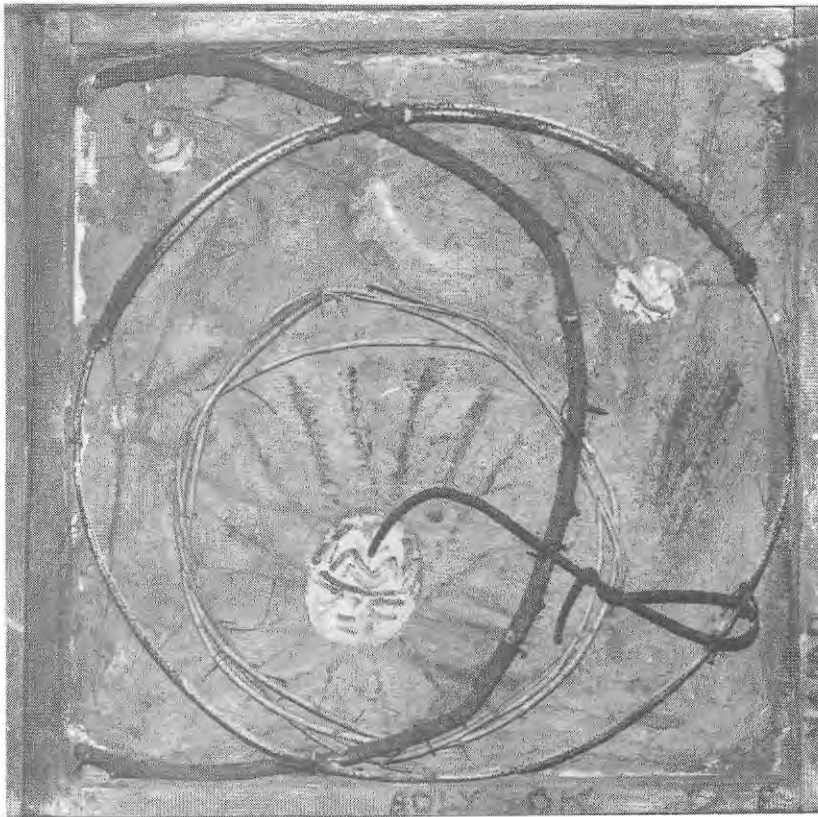
* Részlet Maul Melan: A szerelem másnapja c. kisprózájából

is amikor a nagybácsik és unokatestvérek újra keblükre ölelték dacosan hordozta magában egykori megaláztatása fájdalmát az elárultatása miatt lelkében fészkelődött árvaságot örmény volt persze leszázalékolt matróz egyszer a csendes óceán keleti felén a navy tévedésből megtorpedózta a hajóját egyedül ő élte túl hetekig hanyódott a vízen a halál többször belekóstolt de túl keserűnek találta és még ő sem kérte belőle japán halászok bukkantak rá végül volt egy ifjú felesége két infarktusa egy ford kombija és egy háza neworleansben sokra tartotta george orwell pynchon brautigan és andrew dee seabow munkásságát tizenhat éves korában ismerte meg az életet előbb faulkner és dosztojevszkij később a neworleansi kurvák közreműködésével amikor megismertem azokban a rettenetes hetvenkilences nyolcvanhatos és hetvenkilences évekből en amiket sohasem tudtam megkülönböztetni egymástól mert annyi yira egyformák voltak vagy mert teljesen szabálytalan sorrendben váltogatták egymást tízszer vagy tizenötször egymás után amitől néhanap azt éreztem hogy nem is létezik ilyen hogy esztendő azt éreztem hogy hatalmas üvegóra alatt élünk és mást sem teszünk csak rójuk utunkat körbe-körbe láthatatlan de mégis érzékelhető fala mentén és talán a magunk megnyugtatására talán másért esztendőknél kereszteljük a lépéseket és hogy igazolva lássuk sehová sem tartó menetelésünket az esztendőknél nevezett lépéseket semmitmondó számjegyekkel látjuk el szóval amikor megismerem nem voltam épp nyeresz passzban nem mászkáltam háromlábú varjúképpen pitypangos hegyoldalon munkából hazafelé délutánként be-benéztem a boltba aminek bejárata fölött rikító táblán ez a felirat állt ZUKROWSKY'S BOOKSHOP a könyvesbolt használt lelkek parkolója volt lelkek ezrei parkoltak ott hosszú sorokban akár az autók a legtöbb könyvet már sehol sem lehetett kapni senki sem akarta olvasni őket akik olvasták is meghaltak vagy elfeledtek róluk és a könyvek akár a virgináldarab újra szűkek lettek úgy viselték ősoleg impresszumukat mint egy vadonutú szűzhártyát mondom gyakran benéztem hozzá s egy idő után barátságos mély ültek ezek a látogatások sűrű török kávékat főzött apró rezedényben ittuk a kávéval olvastunk a könyveket beszélgettünk és vártuk hogy vége legyen az ügyeletes esztendőnek lassankint mindent megtudtam az adóról az epeköveiről és az orleansi családnyak harminc évvel azelőtti szexuális szokásairól jólfejtet örmény orra miatt annyian és annyiszor lezsírázták hogy nemes bosszúképpen fölvette a meir zukrowsky nevet később amikor friscóba költöztem minden héten föl hívtam telefonon első válasom után a boltja fölötti apró lakosztályban vészeltem át a kritikushónapokat és nem volt olyan hét hogy be ne újított volna valami friss pipit ilyen ember volt zukrowsky-melanie és amikor elment tőlem és azóta is neki sírom el éppen soronlévő bánatomat teljesen érthető volt hát hogy az indián lány pillantása által földi ént emlék – szemed emléke – zukrowskyt és a telefont juttatta eszembe azt a kényszerű váltotta ki belőlem hogy ismét sokadszor kibeszéljelek magamból téged de joana tovaringó csípeje tompora mindannyiszor megragadta és magával vitte tekintetem a telefonok így rendre elmaradtak mint megtudtam joanának keresztelték indián neve felől azonban hiába érdeklődtem senki sem tudta megmondani szerettem volna tudni szerettem volna magamban becézgetni valamilyen gyönyörűsége indián lánynevet különösen ilyenkor azokon a délelőttökön amikor érkezésemet követően szinte menetrésztendő pontossággal ő is fölűnt megette cukrozott fánkját és szépsége teljes méltóságában nyílt de sohasem követelőző pillantásokat vetve rám hegy-völgyei domborulatai-hajlatai pompás összhangzatában elvonult előttem felkavarva bennem emléked és bennem hagyva emléked gondolataim vágyaim és érzékelésem káoszát ilyenkor csak az ebéd szertartása oszlatta szét igen szertartásosan ettünk mindig nagynéném erre sokat adott a kávé már a kertben ittam meg jó volt itt megpihennem üde zöldék friss levegő ebben a városban még volt oxigén és eltöprengtem vajon milyen lehet lyonban milyen a diákszálláson ahol alszol ha alszol magányosan vagy új és új szeretőd mellett milyen a könyvtárban ahol dolgozol

milyen lehet a levegő a szerelem lyonban milyen lehet az ég lyon felett kicsi sajgás támadt bennem ezeken a kertbéli sziesztákon amikor rád gondoltam és kicsi öröm hogy íme mégis a történetek ellenére is kezdem jól érezni magam ismét beilleszkedtem tízezhány év lélekroppantó törései után újra sikerült beilleszkednem ebbe a kissé unalmas ám jóleső nyugalomba a baráti kávézgatások hosszú séták jó ebédek a flörtök szoknyalibbenések és sejtelmes pillantások által dajkált ábrándok világába estéknél az old man rivert dúdolgattam vagy a be happyt másszor érzelmes dalocskákat az egyszerűlt-sosemvolt szerelemről az érzésről ami a honvágy egy bizonyos válfajához hasonlít ahhoz ami lassú vírusként rág öröl pusztít benned mert nem lel méltó hazát magának gyakran vendégeskedtem geéknél és napsütéses délelőttökön néhanap kísértáltam miken földjére ragyogtak a paprikák sárga viaszos kúpjai az üvegházakban és viritott a paradicsom vöröse politikáról beszélgettünk és persze a szerelmünkről a városról a ház mögött lenn a vízparton elterülve a napszékekben az időtlen csöndben szőttük álmainkat időtlen testetlen álmainkat egy szépasszony kellemű-küllemű szelíd erdő karolta jóvizű folyóktól földektől és buja gyümölcsösöktől övezett városról amelyben nagy szárazkapus polgárházak ódon kőhidak és az yppehatawpna szeszélyes kanyarulatai ment én indázó síkátorok bazaltkockás zugok ahol forró és száraz augusztusban barnatáblás latinvárosi és zsalugáteres németvárosi ablakok tárultak melyek mögött kamaszlányok szende kisasszonyok és úrhölgyek szellőzködtek litániaként nyárdélutánokon és kiskockosmák és hetivásárok gesztenyeallék és jázminbokros előkterek és álmok álmok a városban városunkban amely szemünkben egyszerűen egy alakban volt az érzékiségben éppen csak belekóstolt sutácska bájú süldő lány érett idomokkal kifinomult erotikával csábító szépasszony óvó-gondoskodó becéző kedves és magát minden kéjszóvár idegen pillantásnak ki- és föltárho hűtlenségében élvezkedő közkurva ültünk a vízszagú csendben miken földjén a valóságértlenül kék égbolt alatt és szőttük szöttek időtlen testetlen álmainkat világról szerelemről és városról városomról – rólad – mint már annyiszor

A képi váz
1944. 1. 27. TB

Ujházi Péter: *Bolygók – kilenc nap (részlet)*, 1992

Tisztelt Olvasó!

A Cigányfűró ez évi számai, valamint az 1995-ben megjelenő hat száma megrendelhető postai pénzes utalványon az alábbi címen:

Cigányfűró szerkesztősége
1055 Bp. Bajcsy-Zsilinszky út 72.

Előfizetési díj összesen 640,- Ft + postaköltség – példányonként Budapestre 32,- Ft,
vidékre 41,- Ft.

Hol kapható el a Cigányfűró? Az alábbi helyeken folyamatosan:

Írók Boltja (VI., *Andrássy út 45.*), Balázs Béla Stúdió (V., *Bajcsy-Zsilinszky út 36–38.*),
Rátkay Klub (VI., *Városligeti fasor 72.*), Cirko-Gejzír (VIII., *Lőrinc pap tér 3.*),
Kossuth Klub (VIII., *Múzeum u. 7.*), Pont Könyvesbolt (V., *Mérleg u. 6.*),
Fiatal Művészek Klubja (VI., *Andrássy út 112.*), Örökmozgó (VII., *Erzsébet krt. 39.*),
Hunnia Kávézó (VII., *Erzsébet krt. 26.*), Kosztolányi Művelődési Ház (IX., *Török Pál u. 3.*),
Szindbád Mozi (XIII., *Szent István krt. 16.*), Katalizátor Iroda (VII., *Krúdy Gy. u. 4.*),
Odeon Kft. (XIII., *Hollán Ede u. 7.*), Tabán Mozi (I., *Krisztina krt. 87–89.*),
Jókai Klub (XII., *Hollósi út 5.*), Ráday Klub (IX., *Ráday u. 43–45.*),
Szokoly Antikvárium (Veszprém)